

**Kelleigh
Greenberg-Jephcott**

Cântecul lebedelor

Traducere din limba engleză și note
EMANUELA TEGLA

Kelleigh Greenberg-Jephcott s-a născut și a crescut în Houston, Texas, după care s-a mutat mai întâi la Los Angeles, apoi la Londra. Și-a luat licență în arte teatrale (regie) de la Carnegie Mellon University și a studiat scenaristica la University of Southern California. În 2006, Kelleigh a primit o bursă din partea Abroad Writers' Conference, datorită căreia a călătorit în Provence, unde s-a născut ideea unei cărți despre felul în care Truman Capote le-a trădat pe femeile din viața lui, cele pe care le numea lebedele sale. Astfel, după zece ani de cercetare, Kelleigh a scris primul ei roman, *Cântecul lebedelor* (*Swan Song*, 2018).

UNU
1974
TEMA

Pentru prima dată în viața lui, cuvintele refuză să vină. Stă întins pe pat, rezemăt de o grămadă de perne de creton, al căror imprimeu încâlcit, cu trandafiri cățărători, amintește vag de salonul de primire al unei mari cucoane din sud.

Fiecare dintre noi s-a gândit, la un moment dat, că undeva, sub exteriorul său de pitic cocoșat, se ascunde o matroană rafinată din New Orleans, rușinată de grosolania trupului gazdei sale.

Privirea îi e pironită pe foaia de hârtie din fața lui, dar gândurile îi sunt în altă parte. La termene-limită pe care nu le-a onorat, la sume primite în avans, deja cheltuite. La prespapierul Fabergé pe care tocmai l-a achiziționat la o licitație, și care își schimbă nuanța când lumina trece prin el, tonurile de citrin amintindu-i de legumele miniaturale ale lui Babe, acei morcovii minusculi, adorabili, care nu cresc prea mult.

La cele opt sute de pagini de minciuni pe care le-a respus sau nu, depinde de persoana pe care o întrebi. Depinde de ceea ce a spus și cui.

Cu toate lăudăroșenile lui, hârtia – răsucită în jurul tamburului de la mașina de scris Smith Corona, aşezată pe burta lui proeminentă – e stearpă. Mormonul de foi liniate, de un galben luminos, acoperite neglijent cu măzgălelile lui ca de păianjen, e tot o doavadă a unei încercări eşuate.

Întinde mâna după o scrumieră plină cu țigări fumate pe jumătate și își ia pachetul de True – marcă al cărei nume jură că a fost inspirat de el. Tremură în timp ce își aprinde una, astfel că flacăra pâlpâie înainte ca el să tragă nicotina în plămâni. Își trece o mână prin părul fin, un gest din vremuri apuse, când un ciuf de păr des și blond precum mătasea de porumb îi cădea pe frunte. Bretonul, la fel ca multe alte lucruri, a dispărut de mult; a rămas doar gestul reflex care să ne amintească de băiatul cu păr bălai pe care l-am adorat cândva. Un băiat răsfățat, căruia și acum, după ce a trecut de mult de vîrsta mijlocie, i se face pe plac, grație geniului său de necontestat.

În pijamaua lui în carouri madras și jerseyul roz jerpelit, copilul-minune, acum îmbătrânit, nu prea mai seamănă cu o celebritate literară, și mai puțin cu un rechin social, aşa cum este percepțut de public. Singur în camera întunecată, lipsit de acea vervă ostentativă, el arată exact aşa cum este de fapt – „doar un țânc demn de dispreț din Monroeville, Alabama, care face pe el de frică, la fel ca întotdeauna“. (Cuvintele lui, nu ale noastre.)

În multe privințe, Tiny Terror¹ este același băiețaș care plânghea în hohote când Mama lui îl lăsa încuiat în moteluri mizeră, în timp ce ea ieșea pe furiș cu iubiții. Lillie Mae, cea care și-a schimbat numele ei provincial și insignifiant cu unul mai exotic, „Nina“² – încă un gest de distanțare față de rolul pe care nu și l-a dorit niciodată: acela de mamă pentru copilul său liliputan, bizar, cu păr ca de zăpadă, față respingătoare și voce de fetișcană, copilul a cărui ciudătenie îi repugna.

Stătea, ne-a povestit el, pe „Marele-Pat“, cu degetele dolofane lipicioase de la zahărul din punga de gogoși pe care o primise ca să tacă. În timp ce mesteca, o privea cercetător cu ochii lui mari reliefați pe chipul angelic. Ea însăși era doar o copilă³ și, cum stătea el așa în fund, rezemat de perne, dacă n-ar fi molfăit din acea bucătă de aluat prăjit, ar fi putut fi luat drept păpușă ei – și nu ceea ce era de fapt, adică monumentalala ei greșeală. Un prunc viu, pe care nu și l-a dorit niciodată și de care voia să scape măcar pentru câteva ore, în încercarea de a salva ce se mai putea din dezastrul astăzi care devenise viața ei.

¹ Tiny Terror [Mica teroare / Piticul terorist] – expresie deseoară asociată cu Truman Capote, pentru a sugera contrastul dintre statura măruntă și personalitatea sa impetuosa.

² Părinții lui Truman au divorțat când acesta avea patru ani, iar el a fost trimis la rudele din partea mamei. Lillie Mae, mama lui Truman, a revenit în viața fiului ei în 1932, cu numele de „Nina“, când el avea săpte ani.

³ Mama lui Truman Capote avea 17 ani cand l-a născut.

Îi spusese toate astea pe un ton dulce, melodios, de parcă ar fi fost un cântec de leagăn, ceea ce-l făcu să credă că e un lucru bun, mai ales că-i zâmbea în timp ce-l legăna strâns la piept.

Era frumusețe și lumină. Înregul lui mic univers.

O studiase în timp ce stătea la măsuța cu oglindă, în furoul ei negru, transparent, aranjându-și o buclă blondă rebelă, prinșă într-o agrafă. Se uitase la ea în timp ce răsucea un tub de ruj – roșu precum mașina de pompieri de jucărie pe care un bărbat pe nume Tati i-o dăduse cândva. Își țuguie buzele în oglindă. În celălalt capăt al camerei, copilul o imită, împrăștiind zahăr lipicios cu buzele lui subțiri. Pe față ei a apărut un zâmbet larg, iar el chicoti.

Luă o altă gogoașă din pungă, în timp ce ea, cu mișcări mlădioase, îmbrăcă rochia de mătase verde-gri, ca mușchiul spaniol. Îi spusese că aşa se numește chestia aia care atârnă din copaci, acele picioare de păianjen care se mișcă în bătaia brizei și care îl speriaseră cândva, dar al căror foșnet a ajuns să-l asocieze cu sentimentul de „acasă“.

Se duse la plita din colț. El o urmări cu privirea, fascinat de luminile colorate care străluceau prin fereastră pe față ei, licărind roșu-verde-albastru, roșu-verde-albastru – ca un pom de Crăciun. Prin fereastra deschisă se auzea tânguirea unei trompete, încăierându-se cu vibrațiile pianolei care veneau dintr-o altă încăpere. Ea își legăna șoldurile pe ritmurile de jazz ale acesteia din urmă, în timp ce amesteca într-o oală cu lapte, turnând o porție sănătoasă din

sticla cu „Mama-juice”¹ pe care o ținea întotdeauna pe noptieră. Băiatului îi plăcea foarte mult să se uite la acea sticlă, cu lichidul ei gălbui, care scânteia la lumină chiar și atunci când nu mai rămânea în ea decât foarte puțin.

Ea turnă un cocktail din lapte cald și Mama-juice într-o cană de tinichea și i-o întinse. Îl mânăgea pe păr, spunându-i că e un băiat tare bun, în timp ce el sorbea, simțind focul alunecându-i în jos pe gât. Se cuibări lângă ea, inhalându-i parfumul. Îi amintea de miroslul de iasomie din holul prin care treceau în fiecare zi, furișându-se pe lângă bărbatul gras din spatele biroului de la intrare, care o tot întreba, ca o bandă stricată, când avea de gând să plătească. Ea transformase acest incident într-un joc – fugi, fugi! i-a spus, iar piciorușele lui dolofane se chinuiau să țină pasul cu ea.

Stând pe Marele-Pat, îi mânăgea smocul de păr blond ca paiul din vîrful capului, căldura coapsei ei fiind ultimul lucru pe care și-l aminti înainte de a cădea într-un somn adânc.

Când se trezi, în cameră era întuneric. Întinse mâna după ea, dar ea nu mai era acolo.

Se ridică în capul oaselor, amețit, simțindu-se de parcă cineva îi turnase sirop prin creier. Culorile

¹ Marcă americană de băuturi din fructe organice presate la rece, special create de către dieteticieni pentru a regla nivelul de energie și de fier, precum și echilibrul hormonal al femeilor după naștere. În argou american, se referă la o băutură alcoolică (bere, lichior etc.), pe care o consumă o mamă sătulă de îndatoririle ei, pentru a se relaxa

neonului de Crăciun, care pătrundeau prin fereastră, continuau să pâlpâie în încăpere. Încă se auzea sunetul slab al pianolei, încat de răcnetele fanfarei. Se ridică din Marele-Pat, cu picioarele atârnându-i pe margine, și căzu cu o bufnitură pe podea. Merse cu pași nesiguri către ușă, întinzând mâna în sus spre mânerul sferic de alamă. Îl întoarse – într-o parte, apoi în cealaltă. Nu voia să cedeze. Își puse obrazul pe crăpătură și strigă: „Mama...?“

Nici un răspuns.

Strigă din nou: „Mama?! Mama!“

Doar muzică și chiote de placere de la etajul inferior.

Cuprins de spaimă, a început să urle cu disperare, sperând că cineva îl va auzi. Îi era teamă că ea plecase definitiv și uitase de el. Bătea cu pumnii lui mici în ușă, dar tipetele îi erau înăbușite de învălmășeala de jazz, râsete și alte zgomote pe care le făceau adulții și pe care el nu le înțelegea. Se prăbuși pe podea și plânse în hohote până la epuizare.

Adormise plângând până când s-a întors ea. Îl luă în brațe și-l azvărli pe un fotoliu jerpelit. Se trezi puțin – și, în extenuarea lui, pe jumătate adormit, putu distinge, cu greu, bărbatul pe care ea îl adusese în cameră. Un bărbat într-un costum alb, elegant. Au sorbit amândoi dintr-un pahar de Mama-juice și s-au sărutat violent, înainte de a se prăbuși pe Marele-Pat, strivindu-i punga cu gogoși, îndesată între perne.

Uneori detaliile se schimbă, firește...

Culoarea rochiei ei. Gogoși sau prăjituri, jazz sau blues. Identitatea bărbatului. Culoarea limpede sau

gălbuie a băuturii Mama-juice. Dacă-i instruise pe angajații motelului să-i ignore tipetele sau nu. El este întotdeauna lăsat în urmă, încuiat înăuntru. Singur. Abandonat. Terifiat.

Aceasta este partea importantă, chiar dacă povestea e spusă de nenumărate ori.

Singur. Abandonat. Terifiat.

Detaliile sunt, în fond și la urma urmei, interesanțabile.

Îi cunoaștem foarte bine poveștile, doar i le-am ascultat de sute de ori.

Acestea erau cărțile de joc ale lui Truman. Cum să nu ne stârnească compasiunea? Cum să nu-i întoarcem favoarea, oferindu-i propriile noastre povești tragice, fiecare dintre noi crezând că avem un avantaj față de celelalte...? Fiecare dintre noi se crede Preferata lui.

În definitiv, l-am iubit. L-am primit în casele noastre – în numeroasele noastre case –, în piscinele și în iahturile și în avioanele noastre. L-am acceptat în familiile noastre celebre. Paley. Guinness. Guest și Keith. Agnelli și Bouvier. Unde domneau vitalitatea și pielea bronzată, florile proaspăt tăiate și cătelușii de rasă pură. Cu banii noștri și cu eleganța noastră, ne-am ocupat de cheltuielile lui și i-am sporit statutul. L-am făcut distins.

Noi am fost soțiile pe care nu le-a cunoscut nicio dată. Mamele pe care și-ar fi dorit să le fi avut. L-am iubit aşa cum ne-am iubit propriile noastre odrasle – poate chiar mai mult. Nimici n-ar fi îndrăznit să-l lase pe Truman în grija vreunei bone. Zelul lui copilăros și

umorul lui grobian s-au dovedit a fi un cocktail prea puternic! I-a sedus până și pe soți. Pe acei masculi alfa care întemeiau rețele și imperii, care s-au trezit făcându-i confidențe spiridușului nostru androgin în moduri în care nu ni se puteau confesa nouă.

Ne-a sedus pe toți cu cuvinte – iar Truman e perfect conștient de puterea cuvintelor lui. Ele îi sunt scut și armă în același timp, unicul lucru de care e sigur. Doar ele nu l-au dezamăgit niciodată, lirismul lor lăsând să se înțeleagă că există o frumusețe blocată în acel trup mărunț, ca să nu mai vorbim despre sufletul lui chinuit de tot felul de conflicte.

Dar acum muzele au amuțit. Pentru prima dată de când și-a instalat un birou spartan în dormitorul copilăriei lui, înarmat cu un caiet de însemnări și niște whisky, muzele refuză să-i vorbească. De parcă a orbit și nu mai e capabil să vadă firele străvezii, subtile, din care, pe vremuri, crea țesături narrative atât de complexe. A surzit și nu mai percep echilibrul delicat al tonalităților pe care, cândva, îl obținea fără prea mare efort. E lipsit de acel dar unic de a găsi exact cuvântul potrivit pentru a face o expresie să reverbereze.

În vreme ce cuvintele potrivite îi scapă, cele *greșite* sunt o cu totul altă chestiune. Tot mai multe aiureli și răutăți curg printre buzele lui din ce în ce mai subțiri – gânduri pe jumătate cumpănite, insulте facile. Doamne, cât se mai *laaaaudă!*

– Scumpă, eu m-am *născut* pentru a scrie cartea asta. Sunt *singurul* care o poate scrie. Să recunoaștem, nimeni altcineva nu îndrăznește să spună ceea ce sunt dispus eu să spun. Am experiență directă cu monștri

răzgâiați, iubito, și nu-s deloc simpatici. *Crede-mă*, această poveste este singurul adevăr pe care-l cunosc.

L-am auzit rostind acest crez față de oricine e dispus să-l asculte. Editorialiști. Moderatori de emisiuni de dezbateri. Prietenii, străini. Dușmani, lingăi – îl predică oricui. O scrie de o veșnicie. Ne-a spus tuturor că asta face. Ne tachinează stârnindu-ne curiozitatea, unora dintre noi ne citește fragmente, altora le citează câteva rânduri, și tot discută și analizează intriga. De ani de zile ne avertizează Truman că e foarte probabil să ne regăsim în ea. A conceput special pentru fiecare dintre noi niște sicri gravate manual.

– Se numește *Rugăciuni împlinite*¹. Și, dacă totul merge bine, această carte va fi răspunsul la rugăciunea mea.

Au existat tot felul de zvonuri, s-a vorbit *foaaarte* mult despre ea. Dar începe să devină vorbărie răsuflată, de doi lei. Rahat pe băț prezentat drept foie gras pe un platou Tiffany de argint...

– E de-a dreptul spectaculoasă treaba la care meșteresc. Toți cei pe care i-am cunoscut vreodată. Tot ce am *văzut*. Construiesc cartea asta ca pe o armă. Are mâner, trăgaci, țeavă și, la sfârșit, glonț. Și, când se va

¹ Answered Prayers [Rugăciuni împlinite] – ultima carte, neterminată, a lui Truman Capote, în care autorul oferă, cu o fráncheză necruțătoare, o descriere a aristocrației americane, în special a femeilor din înalta societate care-i fuseseră prietene și pe care le numea „lebedele“ lui. Publicarea în Esquire a unor fragmente din această carte, sub titlul „La Côte Basque“, a dus la prăbușirea socială a lui Capote, care, căzut în dizgrație, s-a retras din viața socială.

declanșă, va țâșni cu o viteză și o putere cum n-ați mai văzut: **BANG!** și cărti

Și totuși, acum cuvintele îi scapă printre degete, ca niște fulgi de zăpadă într-o zi caldă, care se evaporă înainte să-i poată prinde. Fără cuvintele lui iubite, el nu există. E panicat.

Și când Truman e cuprins de panică...

Se ridică în capul oaselor, aruncă o privire furioasă către ceas. Nouă și jumătate. E ora cinci undeva în lumea asta. Mută mașina de scris de pe burta lui umflată și se dă jos din pat, târându-și cu greutate trupul sfrijit, putrezit, pășind cu grijă pe terenul minat al gândurilor lui.

Picioarele goale i se mișcă cu greu prin covorul gros, stufoș, firele de lână ieșindu-i printre degete. Merge în camera de zi, unde, prin peretii de sticlă, se vede un peisaj pustiu, dezolant. E îmbrăcat în chiloți de baie și un halat din prosop, care atârnă neglijent pe trupul lui minuscul. Ochelarii de soare supradimensionați ascund ochelarii de vedere cu rame de bagă. Părul rar îi e pitit sub o pălărie panama și, dacă n-ar fi burdihanul acela de bărbat ajuns la vârsta mijlocie, ar putea trece drept un băietan de zece ani care înăoată în hainele alea mari, de adulți.

Deschide o ușă transparentă, mijindu-și ochii din cauza luminii orbitoare a soarelui.

Pe verandă zace nemîșcat un bulldog englez, Maggie, cu balele picurându-i de pe limba care-i atârnă în afară. Truman pășește peste ea și se duce direct la măsuța cu băuturi. Zăbovește în dreptul

minifrigiderului, neștiind ce să aleagă. Strigă către maldărul păros și adormit:

– Ce să fie, Mag-pie...? Un Bloody-Blood sau obișnuita mea Orange Drink...?

Maldărul acela de grăsime canină nu răspunde decât printr-un gâfăit letargic, nepăsător.

– Așa mă gândeam și eu... OJ să fie atunci. Întinde mâna după cutia de carton cu suc concentrat. Ia din congelator sticla de Stoli, de 50 de grade. Toarnă votca într-un pahar înalt, umplându-l pe jumătate, apoi adaugă o cantitate infimă de suc. Savurează câteva înghițituri cu sfială prefăcută – apoi umple paharul de tot.

– *Na zdorovie*¹, zice în glumă într-un dialect rusesc cu accent puternic, ridicând paharul în cinstea lui Mag cea bătrână și leneșă când trece pe lângă ea. Truman ia un telefon de culoarea caisei, dotat cu un cablu neobișnuit de lung, care îl leagă de casă ca și cum ar fi un cordon umbilical spiralat. Sub dogoarea soarelui, se îndreaptă către un sezlong și se întinde pe el, cu paharul de Orange Drink în mână. Ia o înghițitură zdravănă, apoi scoate un carnețel negru din buzunarul halatului său voluminos. Găsește numărul dorit. Îl formează. Și, adoptând acea voce plângăcioasă, de adolescentă, pe care toți o recunoaștem de la prima silabă, zice cu nonșalanță în receptor:

– Bună, scumpă. Cu domnul Don Erickson, *s'il vous plaît*². Apoi, surprins de aparentă ignoranță

¹ „Sănătate / noroc“ (în limba rusă în original)

² „Vă rog“ (în limba franceză în original)